

BEMONDÓ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

BEMONDÓ

Feladatok és tevékenységek

Nem csak a gyerekek álmodoznak arról, hogy egyszer majd naponta ott lehetnek a TV képernyőjén, vagy emberek ezrei hallgatják őket a rádióban, hanem a felnőttek egy része is. A média jelentős vonzóerőt jelent, ennek több oka is van. Kívülről úgy tűnik, nem túl nehéz a feladat, amit teljesíteni kell ahhoz, hogy valaki híressé váljon, másrészt lehetőség van arra, hogy sztárokkal és más nevezetességekkel dolgozzanak naponta, harmadsorban, aki bejut a médiába, az bizonyára nem csak okos és tehetséges, hanem szép is. Egy idő után, pedig eljön a siker és vele a pénz. Hogy mindez még vonzóbb legyen, olyan történeteket is ismerünk, amelyben a kezdő viszonylag rövid idő alatt elért a csúcra vagy a közelébe.

Ma már ez a pálya nem számít újnak, hiszen rádiózás, tévzés már több mint félévszázados múlttal rendelkezik. Eleinte a rádió a hírközlés eszköze volt, később a művelődés és a szórakoztatás egyre nagyobb szerepet kapott benne. A Szabó család történetét ugyanúgy követték az előző generációk, mint ahogy ma a tévésorozatok. Kezdetekben a műsoridő jelentős részét nem a reklámok töltötték ki. A hang minőség gyakran gyenge volt, alig lehetett hallani, a TV adásban a képernyő szemcsés, nehezen élvezhető maradt még sokáig. De a kezdeti hőskorszakban nagy tiszteletnek örvendtek azok, akik ott dolgozhattak, a hírek fellegváraiban.

Napjainkban, mint minden más, a rádió és TV funkciója is megváltozott. A hírközlésnek számtalan más eszköze van, az interneten sőt mobiltelefonon is lehet híreket hallgatni. Ismeretterjesztő filmeket videokazettán és CD-n is megnézhetünk. A szórakoztatás és a reklám jóval nagyobb hangsúlyt kap a műsorokban és ez nem feltétlenül jelenti értékes információk továbbítását. Ezért a közreműködők megítélése sem olyan egyértelmű napjainkban.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

Több csatorna, hosszabb műsoridő, több bemondót foglalkoztatnak - gondolhatnánk. A valóságban azonban kevesebb bemondó van, mivel a munkakörök is átalakultak. Kevesen vannak olyanok, akik kizárólag csak "bemondók", korszerű elnevezéssel hírolvasók.

Összetettebb tevékenységet végeznek a rádió és televízió e munkatársai, szerkesztik és felolvassák a híreket, riportokat készítenek vagy műsorokat szerkesztenek, illetve vezetnek. Erre már csak azért is szükség van, mert a fenntartás költségeinek növekedése - főleg a kisebb adók esetében - nemigen teszi lehetővé, hogy valakit csak a hírolvasásért fizessenek.

A bemondó foglalkozás tehát nagymértékben átalakult. Hírszerkesztő, olvasószerkesztő, illetve szerkesztő-műsorvezetőként jóval több feladatuk van, mint amennyi a közönség számára láthatóvá válik. Elsődleges feladata a napi hírek, események figyelemmel kísérése, tanulmányozása. Ehhez használhatja a nemzetközi hírügynökségek, a távirati iroda, a televíziós hírláncok és a tudósítók anyagait. Az aktuális, legfrissebb hírekre, eseményekre támaszkodva szöveget, forgatókönyvet ír. A műsorszerkesztővel megbeszéli az elképzeléseit, egyeztetett témákban felkészül a riportra, megszervezi a riportalannal a találkozást (telefonon) interjút készít. Készíthet hírjellegű, dokumentumjellegű műsorokat, írhat összekötő szöveget, forgatókönyvet, önállóan is vezethet műsort, akár élő adásban is. Néha hallunk vagy látunk olyan műsorokat, ahol a műsorvezetők a „bakizást” mutatják be, mind hangban, mind képben. Televíziózás hőskorában volt egy híres TV bemondónő, aki valóban a foglalkozásnak megfelelő tevékenységet végzett.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

Ebben a foglalkozásban két jellegzetes összetevő van. Egyik magukat az információhordozó eszközöket jelenti. Ez alatt ma már nem csak a papír alapú forrásokat, újságokat, könyveket értjük, hanem az elektronikus hírszerzési lehetőségeket is, vagyis a számítógép és az internet használata a munka része.

A másik a technikai berendezéseket és eszközöket jelenti. Az interjúkat gyakran rögzítik diktafonon, a hírek közé zenét vagy reklámokat vágnak be. A műsorok során kezelni kell a mikrofont, néha a világítást is. Természetesen vannak technikus munkatársak, de a szerkesztő, hírolvasónak magának is figyelnie kell az eszközökre.

Hol végzi a munkáját?

A bemondó (hírszerkesztő és hírolvasó) munkája nagy részét ülve végzi, főleg belső helyszínen, az irodában, a stúdióban. Maga a hírolvasás történhet a hangszigetelt sötét stúdióhelyiségben, ami üvegfallal van elválasztva a hangkeverő résztől.

De vannak feladatok, amelynek során terepre megy, ott készít riportot vagy gyűjti össze az anyagokat egy műsorhoz. Így az utazás is munkája részét képezheti. A bemondó munkaideje kötetlen jellegű, időbeosztása azonban meghatározott. Ez azt jelenti, hogy hetekre előre tudja, hogy mikor reggel vagy mikor este fogja a híreket szerkeszteni és ehhez alkalmazkodva vállalhat más műsorokban is munkát. A kötöttséget az ismétlődő műsorok jelentik, de ezen túl rugalmas munkaidőben dolgozik.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

Sokak számára pontosan azért vonzó ez a foglalkozás, mert nagyon sok és sokféle emberrel lehet kapcsolatba kerülni. Néha elég egyoldalú ez a kapcsolat, hiszen a hallgatók és nézők nem jeleznek vissza folyamatosan, azon adások kivételével, ahol lehetőség van a bekapcsolódásra (interaktív műsorok).

A riportok készítése során viszont kapcsolatba kerülhet olyan emberekkel, akik vagy pozitív vagy negatív módon viszonyulnak a világhoz.

Kiemelkedő teljesítményt nyújtó szakemberek, vezetők, művészek politikusok ugyanúgy bekerülhetnek a műsorba, mint nehéz sorsú, különböző problémáktól gyötört vagy mások áldozatává vált emberek. Nem könnyű feladat mindenkivel megtalálni a hangot.

A kollegák jelentik a munkahelyi kapcsolatok másik részét. Kiemelkedő sikeres műsorokat létrehozni csak úgy lehet, ha összehangolódnak a technikai munkatársakkal és a szerkesztő műsorvezetőkkel.

Fontos a jó viszony, ellenséges légkörben aligha lehet jó hangulatot kelteni. A versengés nem ritka ilyen környezetben, ahol szinte mindenki híres szeretne lenni.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

Maga a hírolvasás a stúdióban nem jár különösebb fizikai erőfeszítéssel, általában belső helyszínen történő ülő, ritkábban álló munkát jelent. Zavaró lehet a megvilágítás vagy az, ha hosszabb ideig kell fülhallgatóval dolgozni.

Amikor a hírszerzés érdekében adott helyszínen készít felvételt, előfordulhat az is, hogy nehéz terepre kell kimennie, gondoljunk csak árvízre, tüntetésekre vagy hőségre, vagy fagyra de az sem kizárható hogy torony tetejére mászik fel, vagy hőlégballonnal száll fel. Erős a hangszálak terhelése, az átlagosnál jóval többet kell beszélnie.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

Ez a foglalkozás általában nem jár környezeti ártalommal. Ámbár a stúdiók gyakran sötétek, zárt helyiségek (a zaj kiszűrése miatt) és nem kellemes órákon keresztül ott tartózkodni. A zárt környezet miatt csak légkondicionált levegővel ellátott helységben dolgozik, ami fertőzést okozhat. A televíziós adás esetében az erős megvilágítás az, ami zavaró lehet a szemnek.

Sokszor stresszel jár ez a munka. Nem lehet késni, nehezen képzelhető el, hogy a déli híreket 5 perc késéssel kezdjék el beolvasni vagy a műsoridő rövidebb legyen, ne töltse ki az előre eltervezett keretet.

Fárasztó a munkavégzés. A közönség számára nem látható, mennyien sűrögnek-forognak egy műsor készítésének helyszínén, miközben a hírolvasó, műsorvezető, riporter úgy viselkedik és összpontosít, mintha semmi sem zavarná.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- jó látás,
- ép hallás,
- jó beszélőképesség,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata,
- fokozott figyelem,

- együttműködés,

A foglalkozás gyakorlása során felmerülő kockázati tényező:

- tartós ülőmunka,
- túlmunka,
- többműszakos munkarend.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

A bemondónak talán a legfontosabb jellegzetessége a hangja. Csak nagyon kellemes hanggal és hanglejtéssel lehet ezt a szakmát gyakorolni. A szép, kifejező beszéd, az érthető mondatszerkesztés, a különböző szintű emberek szókincséhez való alkalmazkodás hozzá tartozik a szakmai követelményekhez.

A televízió bemondó esetében a külső megjelenés is fontos. Nincs szükség arra, hogy modellszerű szépség legyen, de vonzó, szimpatikus külső nélkül igen kevés esélye van arra, hogy tartósan megmaradjon a szakmában. Jó benyomást kell keltenie, mind a hangszínevel, mind a megjelenésével.

A kapcsolatteremtési készség igen fontos. Élő adásban pillanatok alatt kell ráhangolódnia a riportalanyra, bármilyen típusú ember legyen is az illető, vezető, szakember, vagy a hétköznapi ember. Ehhez nagyfokú rugalmasságra, nyitottságra, néha empátiára van szükség.

A tevékenység sok esetben alkotó jellegű. Bár a híreket nem maga találja ki, a hírszerkesztőtől függ, hogyan rakja össze őket.

Fontos az is, hogy a viselkedését jól tudja szabályozni, kontrollálni. Nemigen engedheti meg magának azt, hogy erős indulatokat mozgósítson, elvárják tőle hogy objektíven közölje a híreket, ne értelmezze azt a hallgató számára és azt sem teheti meg, hogy ellenségesen viselkedik a számára nem szimpatikus riportalannal.

Nehezen képzelhető el egy lassú ember ebben a foglalkozásban. Energikus, dinamikus személyiségre van szükség, aki ha kell, fáradhatatlanul rohangál a terep és a stúdió között és időben, pontosan ott van mindenütt. Gyorsan kell tájékozódnia, az emberek az új hírekre kíváncsiak. A másokra figyelés képessége a siker feltétele.

Bár önállóan dolgozik, mégis szükséges a jó alkalmazkodó képesség, mert a szerkesztő tanácsai alapján dolgozik, szigorúan betartva a szerkesztőség által jóváhagyott forgatókönyv előírásait.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

Egyértelmű, hogy magyar irodalom és nyelvtan képezi a szakmai munka alapját. De a hírek összerakásában fontos, hogy a történelem és társadalomtudományokban is rendelkezzen azokkal az alapismeretekkel, amelyeket folyamatosan használ és bővít.

A másik terület, amely szintén a munka elengedhetetlen feltétele napjainkban, az a számítástechnika. De jól el kell sajátítania ki a pszichológiát és a kommunikáció sajátosságait. Az idegen nyelvek ismertek már csak azért is fontos, mert egyre több nevet, címet (például slágerek, együttesek stb.) kifejezést használunk, amelyek más nyelvekből származnak és illik őket hibátlanul kiejteni.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

A hírszerkesztő és olvasó az élet minden területével kapcsolatba kerülhet, így fontos, hogy széles érdeklődési kör és a nyitottság, kíváncsiság jellemeze.

Minél több területről van ismert, annál könnyebb új ismerteket befogadni, hozzákapcsolni a régiekhez, összefüggéseket meglátni és felhívni rájuk a figyelmet.

A sikerhez nagyon fontos az is, hogy megértse az embereket, rá tudjon hangolódni azok szükségleteire, érzéseire. Munkájában azt kell nyújtani, ami a hallgatónak, nézőknek érdekes lehet. Nehéz követelmény ez, hiszen el kell találni azt a középutat, ami még nem túl sok de nem is túl kevés. Ez azt jelenti, hogy foglalkoznia kell az emberi tulajdonságokkal, befolyással. Azzal is tisztában kell lennie, hogy őt, magát hogyan látják, vagyis az önismereti kíváncsiság előny ebben a foglalkozásban. A médiában dolgozóknak korlátaik is vannak, felületesen kerülnek kapcsolatba igen sok dologgal és tisztában kell lenniük saját tudásuk határaival.

A bemondó (hírszerkesztő, hírolvasó) maga is alkot, de érdeklődik mások alkotásai iránt is. Általános műveltsége kiterjed a kultúra szinte minden területére, de elsősorban arra, melyre adásaiban szakosodik.

Szakképzés

A bemondó **képzés célja**, a kommunikáció gyakorlati és elméleti területein releváns ismeretekkel rendelkező szakemberek képzése. További cél, hogy a hallgatók gyakorlati ismereteken túl széles körű, társadalomtudományi ismeretekkel, műveltséggel rendelkezzenek, tisztában legyenek a médiumok erejével, hatásával és felelősségével.

Előképzettség

A középfokú szakképesítést adó képzésben való részvétel előfeltétele középiskolai végzettség.

Képzési idő

Ebben az esetben a képzési idő a képző intézménytől függően változó, a legtöbb képző esetében egy, illetve két év. Az elméleti és a gyakorlati oktatást helyi stúdiókban történő szakmai gyakorlat egészíti ki.

A szakképzés elméleti és gyakorlati tárgyai

Filmtörténet és társadalmi ismeretek, Filmtörténet, Politológiai alapok, Szociológiai alapok, Szociálpszichológiai alapok, Vizuális nyelv és dramaturgia, Operatőri elmélet, Vágáselmélet, Kommunikációelmélet, Sajtó- és műfajismeret, Dramaturgia, Technikai ismeretek: videó-technika, hangtechnika, Produceri ismeretek, Gyártásszervezési ismeretek, Sajtójog, Szerzői jog, vállalkozási ismeretek, Gyakorlati ismeretek, Szerkesztői gyakorlat, Beszédművelés, Operatőri gyakorlat, Montírozási gyakorlat.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

A diákok a félévek végén minden tárgyból írásban, televíziós szerkesztő-riporter szak alaptantárgyából szóbeli vizsgán is számot adnak felkészültségükről. A képzést vizsgafilm készítése zárja le.

Kapcsolódó foglalkozások

Újságíró,

Rádióműsor-, televízióműsor-szerkesztő.

A szakképesítéssel betölthető munkakörök

Hírszerkesztő,
Rádióbemondó,
Olvasószerkesztő,

Hírügyeletes,
Sportszerkesztő,
Szerkesztő-műsorvezető.

Továbbképzési, szakmai lehetőségek

Felsőfokú képzésre iskolarendszerű képzés, valamint tanfolyami keretek között is lehetőségük van a szakma iránt érdeklődőknek.

A kommunikáció szak kötelezően társítandó szakként, szak párban vehető fel. A képzési idő nappali és levelező tagozaton 10 félév, főiskolai levelező képzés esetében 6 félév, diplomás levelező képzés esetében 8 félév; kiegészítő levelező képzés esetében 4 félév. Egyetemi illetve főiskolai szinten, kommunikáció szakon választható szakirány a tömegkommunikáció.

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatóak. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási és Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III. és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

A bemondó foglalkozást bemutató **pályaismertető film** elérhető az Állami Foglalkoztatási Szolgálat www.afsz.hu, valamint a Nemzeti Pályainformációs Központ www.npk.hu, továbbá az e-pálya www.epalya.hu internetes elérhetőségeken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.